

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานบริการชุมชนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดการวิจัยตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่อาจารย์ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยราไพพรรณี จันทบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา บางพระ ชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 496 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มร้อยละ 25 ของจำนวนประชากร¹ รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 247 คน ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถาบันอุดมศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	145	72
วิทยาลัยราไพพรรณี จันทบุรี	113	56
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี	188	94
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา บางพระ ชลบุรี	50	25
รวม	496	247

¹ ประคอง วรรณสุต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524) , หน้า 10 .

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดเรื่องงานบริการชุมชนจากเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

2. สร้างแบบสอบถาม แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านงานบริการชุมชนจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงกันเนื้อหา (Content Validity)

(1) รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินดารัตน์

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา ทุงคสวัสดิ์

(3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภอม คุปรัตน์

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อ เสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach)¹ ดังนี้

$$r = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right)$$

$\sum S_1^2$ = ผลรวมความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

n = จำนวนข้อคำถามทั้งหมดในแบบสอบถาม

ในการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการทดสอบทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) หาค่าความเที่ยง 0.88

¹สุภาพ วากเขียน, มาตรฐานและประเมินผลพฤติกรรม (กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์, 2525), หน้า 102.

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบการปฏิบัติงานบริการชุมชน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับเหตุผลที่ปฏิบัติงานบริการชุมชนของอาจารย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ
- ตอนที่ 4 ประเภทของงานบริการชุมชน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ กำนันการเมือง กำนันเศรษฐกิจ กำนันการเกษตร กำนันการศึกษาและวัฒนธรรม และกำนันอนามัยและสิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ และแบบปลายเปิด
- ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบริการชุมชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
- ตอนที่ 6 เป็นความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่องานบริการชุมชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2529 ถึงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2529 จำนวนแบบสอบถามที่แจกจำนวน 247 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.5 ทั้งรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

สถาบันอุดมศึกษา	ส่งไป N	คืนมา N	ร้อยละ
วิทยาลัยครูระยอง	72	61	84.7
วิทยาลัยราไพพรรณี จันทบุรี	56	56	100.0
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี	94	84	89.3
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา บางพระ ชลบุรี	25	25	100.0
รวม	247	226	91.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าต่าง ๆ ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science)

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. รูปแบบงานบริการชุมชน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
3. เหตุผลที่ปฏิบัติงานบริการชุมชนของอาจารย์ วิเคราะห์โดยจัดเรียงลำดับ
4. ประเภทงานบริการชุมชน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
5. ปัญหาทางงานบริการชุมชน เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์แต่ละสถาบัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานบริการชุมชน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยวิธี
วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis
of Variance)

สำหรับการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อาศัยแนวของเบสต์¹ (Best)

ดังนี้

ปัญหาทางานบริการชุมชน

- 4.50 - 5.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาหนักที่สุด
3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาหนัก
2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาปานกลาง
1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาน้อย
1.00 - 1.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาน้อยที่สุด

ความคิดเห็นต่องานบริการชุมชน

- 4.50 - 5.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นควยอย่างยิ่ง
3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นควยอย่างมาก
2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นควยปานกลาง
1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นควยน้อย
1.00 - 1.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นควยน้อยที่สุด

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹John W. Best, Research in Education (New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1970), p.175.